

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równości, Sekretarz Stanu Katarzyna Kotula, wystosowała pismo o stosowaniu języka włączającego, czyli takiego, który nie wyklucza, nie stygmatyzuje i nie dyskryminuje.

Pełnomocnik przypomina, że Priorytet VI Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022–2030 wskazuje na potrzebę promowania języka opartego na szacunku. Taki język nie wyraża pogardy, nie poniża, nie upokarza i nie narusza godności. Powołuje się też na art. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, zgodnie z którym godność człowieka musi być szanowana i chroniona. Według autorki pisma stosowanie języka włączającego świadczy o trosce o obywatelki i obywateli oraz o przestrzeganie ich praw podstawowych.

W piśmie zwrócono uwagę, że dotyczy to także ochrony praw pacjentów i pacjentek. Zgodnie z jedenastą rewizją Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-11) Światowa Organizacja Zdrowia przestała klasyfikować transpłciowość jako zaburzenie psychiczne i usunęła pojęcie „transseksualizmu”. Wprowadziła za to nową jednostkę diagnostyczną – „niezgodność płciową”.

Pełnomocnik wskazuje, że często używane w środowisku medycznym określenie „zmiana płci” jest zbyt dużym uproszczeniem. Osoba transpłciowa nie zmienia płci, lecz ją uzgadnia, dokonując korekty płci (tranzycji). Pismo przywołuje też publikację Rzecznika Praw Obywatelskich „Postępowania w sprawach o uzgodnienie płci”. Wynika z niej, że lekarze i psycholodzy powinni uwzględniać potrzeby pacjentów, zwłaszcza te związane z indywidualną ekspresją płciową. Język używany wobec osób transpłciowych powinien wyrażać empatię i wrażliwość. Personel medyczny nie powinien sugerować, że transpłciowość jest jednostką chorobową.

Pełnomocnik apeluje również o rezygnację z terminów „osoba upośledzona umysłowo” i „upośledzenie umysłowe”, które określa jako silnie stygmatyzujące i krzywdzące. Zamiast nich zaleca określenie „osoby z niepełnosprawnością intelektualną”. Z tego samego powodu proponuje, by zamiast „osoby niepełnosprawne” mówić „osoby z niepełnosprawnością”. Takie sformułowanie podkreśla, że niepełnosprawność jest tylko jednym z elementów tożsamości człowieka. W piśmie podkreślono też potrzebę akcentowania sprawczości osób z niepełnosprawnościami.

Pełna treść pisma dostępna jest poniżej.